

Napetost na Koroškem in protesti

Potem, ko sta dunajski parlament in vlada na osnovi novega zakona o ugotavljanju manjšin sklenila izvesti ugotavljanje (štetje) slovenske manjšine, se je napetost tam še povečala. Vrhunec je dosegla z dogodki v Škocjanu, kjer je avstrijska policija aretirala skupino slovenskih demonstrantov proti nemško-nacionalistični organizaciji Heimattienst, ki je imela tam svoje zborovanje, in z namero avstrijske vlade, da prepove sploh vsa zborovanja in prireditve na Koroškem, da se ne bi izrodile v nered, v resnici pa najbrž zato, da bi preprečila podobne policijske nastope, kot je bil tisti v Škocjanu, ki je vzbudil nevoljo in obsodbe tudi v demokratičnih nemško-avstrijskih krogih. Iz tega se da sklepati, da dunajska vlada oziroma notranje ministrstvo nima več avtoritete med policijo na Koroškem in da ta v resnici bolj posluša voditelje Heimattiensta in vsega nemškega nacionalizma na Koroškem kakor oblasti na Dunaju. Koroške politične oblasti pa so se umaknile v kot in prepustile oder nacionalistični sodrgi. To velja seveda v prvi vrsti za socialiste, ki so na oblasti tako v Celovcu kot na Dunaju, medtem ko se stališče Ljudske stranke krije v glavnem z vodstvom Heimattiensta.

Na slovenski strani pa je opaziti na zunanaj veliko odločnost, na znotraj pa — če hočemo biti odkriti — naraščajočo zmedenost. Čas beži, ugotavljanje manjšine je določeno za november, ni pa še nikakega jasnega sklepa, kako naj manjšina na to reagira. Govorilo in pisalo se je o bojkotu štetja, o boju proti ugotavljanju manjšine, toda kaj bodo storili koroški Slovenci na dan štetja oziroma kaj bi storili, tega ni še nihče jasno izrekel, nihče še ni dal točnih navodil. Morda jih bo še dal. To je seveda predvsem naloga skupnega predstavništva obeh koroških slovenskih okvirnih organizacij, katoliške in leve. Ti dve pa čakata kakšne korake bo storila Jugoslavija kot matična država za zaščito manjšine in za preprečitev ugotavljanja. Koroški Slovenci so pokazali, da imajo v tem pogledu zaupanje v Jugoslavijo in da se zanašajo na njeno pomoč, toda v Beogradu je bilo to vprašanje spričo konference neuvrščenih v Sri Lanki in pripravi nanjo nekoliko v ozadju zato tudi tam, kot kaže, še ni bila sprejeta nobena odločitev. Slovenija odločno reagira na dogajanje na Koroškem, a zaenkrat le s ploho protestov in resolucij, ki

(Dalje na 8. strani)

KAJ PRIČAKUJEMO OD NOVE VLADE

Ministrski predsednik Andreotti je v programski izjavi tako v senatu kot v poslanski zbornici med drugim poudaril, da bo njegova vlada predložila v odobritev parlamenta zakonski osnutek za ratifikacijo italijansko-jugoslovanskih sporazumov, ki sta jih obe vladi lani podpisali v Osimu. S tem je izrecno potrdil veljavnost teh sporazumov, saj med drugim stvarno prispeva k uveljavljanju italijanske zunanje politike, ki teži za sodelovanjem z vsemi sosednimi državami, kar koristi utrjevanju miru v Sredozemlju.

V tej zvezi je znano, da je že prejšnja Morova vlada odobrila zakonski osnutek o ratifikaciji osimskih sporazumov, a jih parlament ni mogel potrditi, ker je bil predčasno razpuščen.

Pred seboj imamo poročilo takratnega zunanjega ministra Rumorja, ki razlaga in utemeljuje zakonski osnutek ratifikacije. V poročilu se na več mestih omenja tudi vprašanje slovenske in italijanske manjšine. Tu bomo navedli le tista izvajanja, ki se nam zdijo zelo pomembna in značilna.

»Preambula osimskega sporazuma — pravi dobesedno poročilo — upošteva tudi stanje etnične raznolikosti na sosednjih področjih obeh pogodbenih strank in hkrati upošteva 8. člen pogodbe, ki se tiče pripadnikov etničnih skupin, kateri je doslej ščutil posebni statut londonskega sporazuma. V tej zvezi se jemljeta v poštev dva aspekta tematike. Gre najprej za ustavno načelo in za načelo notranjega prava, ki predvidevata najširšo možno zaščito pripadnikov etničnih manjšin. Iz tega izhaja, da je vsaka pogodbenica stran pristojna, da avtonomno izvede že omenjeni načeli. Gre nadalje za

skladnost notranjega pravnega reda, ki se lahko izvaja v odnosih do omenjenih skupin, z raznimi mednarodnimi akti in viri, ki se tičejo področja človeških pravic, na katere se sklicujejo. To so statut Združenih narodov, splošna izjava o človeških pravicah ter konvencija o odpravi kakršnekoli oblike rasne diskriminacije. Sklicevanje, ki ga najdemo v italijansko-jugoslovanskih sporazumih, je v skladu z določilom italijanske ustave, ki prav tako predvideva zaščito jezikovnih skupin, katere prebivajo na ozemlju republike.»

Tako se torej dobesedno glasi odstavek iz poročila zunanjega ministra prejšnje vlade. Reči moramo, da se z vsebino popolnoma strinjamo. Oblila pa nas je mrzla prha, ko smo prebirali nadaljnji odstavek že omenjenega poročila. V njem je rečeno naslednje: »Prenehanje učinkov londonskega sporazuma se seveda nanaša tudi na posebni statut, ki je bil priložen Memorandumu, s katerim so leta 1954 hoteli določiti posebno raven zaščite za pripadnike etničnih manjšin v obeh conah neuresničenega Svobodnega tržaškega ozemlja. V potrdilo, da zainteresiranci ne bodo s tem v ničemer oškodovani, sta v 8. členu obe pogodbeni stranki izjavili, da bosta ohranili v veljavi notranje ukrepe, ki sta jih bili sprejeli v okviru izvajanja že omenjenega statuta. Vsaka stran je hkrati izjavila, da bo v okviru svojega notranjega prava zagotovila ohranitev tiste ravni zaščite pripadnikov obeh narodnih skupin (gre za italijansko etnično skupino v bivši coni B, oziroma za jugoslovansko etnično skupino v bivši coni A neuresničenega Svobodnega tržaškega

(dalje na 3. strani)

V čem bi morala biti prenovitev krščansko-demokratske stranke

V zadnjih mesecih se je nekoliko utišala razprava o takoimenovani prenovitvi krščansko-demokratske stranke. Volivni rezultat je stranko številčno spet okrepil in jo vsaj začasno rešil hude skrbi, da jo bo KPI »prehitela«. S tem pa je izgubila na aktualnosti tudi debata o prenovitvi, kar je znak, da mnogi v stranki niso občutili resnične, globoke potrebe po prenovitvi, ampak jim je narekoval govore o njej predvsem občutek stiske. Ko je stiska izginila, jih je zapustila tudi prenovitvena vnema. Vendar pa je gotovo tudi mnogo takih, ki so menili s

prenovitvijo iskreno in čutijo potrebo po njej še naprej, ne samo zaradi stranke, ampak zaradi vse Italije in zaradi usode italijanske demokracije.

Toda tu se pojavi vprašanje: kakšna prenovitev? Zdi se, da je menila večina tistih, ki so na zadnjem kongresu krščansko-demokratske stranke kot tudi pred njim in še po njem, govorili o prenovitvi, pojmovala pod tem predvsem ideološko in programsko prenovitev, modernizacijo in prilagoditev novim generacijam in novim potrebam. To

(dalje na 2. strani)

RADIO TRST A

: : NEDELJA, 29. avgusta, ob: 8.00 Koledar. 8.05 Slovenski motivi. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša. 9.45 Verdi: Godalni kvartet v molu. 10.15 Poslušali boste. 11.15 Mladinski order: »Mojsin v Kirgiziji«. Napisala Nada Kraigher, dramatisiral Aleksij Pregarc. Peti in zadnji del. Režija: Stana Kopitar. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 12.30 Glasbena skrinja. 13.30-15.45 Glasba po željah. 14.30 Nedeljski vestniš. 15.45 Glasbeno popoldne. 17.00 »Vsak trenutek ima svoje čudo«. Radijska drama, napisal I. Csurka, prevedla Neva Godini. R.O. Režija: Jože Peterlin. 17.40 Nedeljski koncert. 18.30 Filmska glasba. 19.00 Zvoki in ritmi. 20.45 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke. 22.00 Nedelja v športu. 22.10 Sodobna glasba. 22.20 Glasba za lahko noč.

: : PONEDELJEK, 30. avgusta, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 14.30 En orkester — več uspehov. 17.30 Za mlade poslušavce: 45 in 33 obratov. 18.30 V ljudskem tonu. 19.00 Skupina Schola cantorum. 19.10. 19.20 Jazz glasba. 22.00 Glasbeni utrinki. 20.35 Slovenski razgledi: Ivan Cankar v Trstu. Pianistka Zdenka Novak. C. Franck: Preludij, koral in fuga; Vilko Ukmar: Tiho prihaja mrak — Vitezi vesele postavice: od »Jurija s pušo« do »Čuka na pal'ci« - Slovenski ansambli in zbori. 22.15 Glasba za lahko noč.

: : TOREK, 31. avgusta, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Pratika. 12.50 Revija glasbil. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.30 Sopranistka Renata Scotto, pianist Walter Baracchi. Rossini: Giovanna d'Arco, kantata; La danza iz zbirke »Soirees musicales«. 18.50 Veliki orkestri lahke glasbe. 19.10 Podvodna arheologija (R. Battaglia). 19.25 Amerika igra in poje. 20.00 Glasbeni utrinki. 20.35 Kurt Weill: Beraška opera. 21.45 Glasba za lahko noč.

: : SREDA, 1. septembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.30 Paolo Chierici izvaja skladbe za lutnjo Giacoma Gorzanisa. 18.50 Vokalno instrumentalni ansambli. 19.10 Slovenska povojna lirika: »Branko Hofman« (Lev Detela). 19.20 Western-pop-folk. 20.35 Simfonični koncert. Vodi Marko Munih. Sodeluje hornist Jože Falout. Marij Kogoj - ork. Alojz Srebotnjak: Bagatele. 21.40 Glasba za lahko noč.

: : ČETRTEK, 2. septembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Slovenski razgledi. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.30 Polifonija. Dve pesmi Richarda Straussa. 18.55 Ansambel »The Gianni four«. 19.10 Alojz Rebula: Po deželi velikih jezer: »Veter s planeta Zemlje«. 19.25 Za najmlajše: pravljice, pesmi in glasba. 20.00 Glasbeni utrinki. 20.35 »Slovenski Jurček«. Igra v treh dejanjih, napisal France Strekelj. R.O. Režija: Lojzka Lombar. 21.50 Glasba za lahko noč.

: : PETEK, 3. septembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.30 Dela deželnih skladateljev. Ansambel »I Musici del Friuli« vodi Ezio Vittorio. 18.45 Pevci folk. 19.10 Na počitnice. 19.20 Jazz glasba. 20.00 Glasbeni utrinki. 20.35 Vokalno instrumentalni koncert. Vodi Carlo Franci. 21.15 Glasba za lahko noč.

: : SOBOTA, 4. septembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Poslušajmo spet. 13.30-15.45 Glasba po željah. 15.45 Avtoradio. 17.00 Motivi nedavne preteklosti. 18.30 Klasiki dvajsetega stoletja. 18.50 Zbirka plošč. 19.10 Slovenski biografski roman: Ivan Pregelj: »Bogovec Jernej« (Martin Jevnikar). 19.25 Glasbeni drobiž. 19.40 Pevska revija. 20.00 Glasbeni utrinki. 20.35 Nenavadne in skrivnostne zgodbe: »Madame Lynch«. Napisal A. Marodič. R.O. Režija: Stana Kopitar. 20.55 V plesnem koraku. 21.30 Vaše popevke. 22.30 Glasba za lahko noč.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna Graphart Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51

Zob za zob v Libanonu

V Libanonu se nadaljujejo krvavi spopadi med krščanskimi Maroniti in muslimani. Dejansko je to prava državljanska vojna, ki nima več ideološkega ali verskega značaja, ampak je zadobila značaj vojne med dvema ljudstvom. Izrazi »kristjani« oziroma »desničarski falangisti« in »progresisti« so že davno izgubili ves pomen, če so sploh kdaj odgovarjali resnici. Stvari v Libanonu so mnogo bolj zapletene in imajo mnogo daljšo zgodovino, kot pa si predstavljajo to časnikarji evropskih televizij in tiskovnih agencij, ki mimogrede pokukajo v Beirut.

Napetosti med krščanskimi Maroniti in arabskimi muslimani trajajo že stoletja. Toda navadno so bili Maroniti tisti, ki so morali prenašati nasilja muslimanov, ki so bili v času, ko je spadal Libanon (kot del Sirije) k turškemu cesarstvu, vladajoča plast. Tedaj so se občasno vrstili pokoli maronitskega prebivalstva. Evropski tisk preteklega stoletja je pln poročil o tem. Šele v tem stoletju so se stvari izboljšale, a Libanon kot država je bil ustanovljen po francoski zasedbeni oblasti prav z namenom, da bi zaščitil krščansko prebivalstvo. V bolj mirnih in urejenih razmerah, najprej pod francosko upravo in potem v samostojnem Libanonu, so si Maroniti hitro opomogli in ker so bili bolj izobraženi in za zahodno kulturo bolj dovzetni kot muslimani, so kmalu prevladali na vseh področjih. Libanon je uspeval in procvital kot edina med arabskimi državami. Postajal je Švica

Bližnjega vzhoda in življenjska ter kulturna raven sta se naglo dvigali. Razmerje med muslimanskim in krščanskim delom prebivalstva je bilo urejeno z ustavo in oboji so bili enakopravni.

Ta razvoj so zmotili Palestinci, ko so se začeli množično preseljevati v Libanon, zlasti po izgonu iz Jordanije in Sirije. Palestinci so si uredili svoja taborišča, ki so jih spremenili v utrjene tabore. Njihova oborožena milica je postala druga vojska v državi in se je nekajkrat odkrito spopadla z libanonsko domačo vojsko. V teh spopadih je morala na politični pritisk popustiti vedno državna vojska. Libanonski muslimani in Palestinci so skušali napraviti iz Libanona glavno bazo vojaških nastopov palestinskih teroristov proti Izraelu, kar je po vzročalo, kot znano, pogosto povračilno bombardiranje s strani izraelskih letal in vojaške vdore, pri čemer je trpelo vse libanonsko prebivalstvo. To je vedno bolj večalo v Libanoncih, posebno v kristjanih, nevoljo na Palestince, v katerih so videli glavne krivce svojih nesreč in zato so si Maroniti ustanovili lastno, zasebno vojsko »Falango«. Tako se je začelo. Palestinci zdaj drago plačujejo nevarno in neodgovorno politiko svojih voditeljev, ki so podžigali terorizem. Žal plačujejo zanj — kot navadno — tudi in predvsem nedolžni. Končalo pa se bo verjetno z razdelitvijo Libanona v maronitski in muslimanski del, kar bi bilo tudi najbolje.

V čem bi morala biti prenovitev...

(nadaljevanje s 1. strani)

je nedvomno tudi potrebno, kajti svet in Italija sta se od časa, ko je prevzela krščansko-demokratska stranka politično vodstvo povojne Italije, že močno spremenila. Ni mogoče ostati pri vedno istih konceptih in programih. Vendar se nam zdi, da je ravno ideološka prenovitev Krščanske demokracije najbolj nujna, kajti kaj bi pomagalo, če bi na kakem širšem ali ožjem delovnem sestanku izdelali novo strankino ideologijo in nov politični program, pa bi stvari v praksi po starem tekale naprej? Menimo, da ideologije ni mogoče modernizirati ločeno od prakse, t.j. od dela, kot je tudi delo slepo, če ga ne vodi usmerjevalna misel, ideja, program. Zato bi morala začeti Krščanska demokracija svojo prenovitev predvsem v svoji praksi, iz česar bi se potem porodile ideje za nov program in novo politično ideologijo.

Konkretno bi torej morala biti prenovitev Krščanske demokracije v prvi vrsti v prenovitvi njene prakse. Strankino vodstvo bi moralo pripraviti vse strankine člane, ki so na vodilnih in važnih mestih v državni upravi ali v deželnih, pokrajinskih in občinskih upravah, v podjetjih, na sodiščih ali kjer koli, da bi začeli čimbolj vestno in pošteno opravljati svojo dolžnost. Stranka bi morala nadzirati njihovo poklicno oziroma javno delovanje, za katero je tudi ona odgovorna, ker jih je kandidirala na tisto mesto in jih predlagala volivcem. Če bi vsak krščanski demokrat na odgovornem mestu

začel res vestno opravljati svoje delo — da se ne bi izogibal odgovornosti, ne bi puščal problemov nerešenih, ne bi odločal mimo prizadetih ljudi in če bi imel več socialnega čuta in več posluha za vsakovrstne odzivne manjšine — bi nastalo tako v stranki kot v vsej državi takoj drugačno ozračje. Taka poštena vnema bi potegnila tudi druge za seboj, tako strankine ljudi na nižjih mestih kot druge njihove sodelavce in podrejene. Javne uprave bi začele boljše in hitreje poslovati, nešteto problemov bi bilo kmalu in učinkovito rešenih, nešteto prošelj in vlog, ki ležijo zdaj pozabljene v predalih kakih funkcionarjev, bi dobilo hiter odgovor, nešteto velikih in malih krivic in nemarnosti bi bilo popravljenih. Vsa država bi dobila več kisika in bi lažje zadihala.

Iz te prakse, ki naj bi jo spremljala navodila in nadzorstvo z vrha stranke, pa bi se rodila nova spoznanja in iz spoznanj nove ideje, obrisi novih programov. Pri delu bi se izoblikovala in izstopila nova, mlajša plast sposobnih in poštenih ljudi, ki bi lahko prevzeli vodilne funkcije in počasi zamenjali strankino vodstvo. Stranka bi dobila tako novo vodilno plast, ki bi prinesla vanjo nove izkušnje, nove ideje in čut za aktualnost ter nove programe. Samo iz tega pa se lahko rodi tudi ideološka prenovitev Krščanske demokracije, ki bi nujno vplivala na prenovitev in ozdravljanje vsega italijanskega političnega življenja in demokracijskega sistema.

Pisma uredništvu:

Čenjeni Novi list!

V Arheološkem vestniku, ki ga v Ljubljani izdaja SAZU, je objavil članek Tržačan Dante Cannarella. O tem poroča brez komentarja Primorski dnevnik dne 8. avgusta.

Na prvi pogled je zadeva takale: drugorodec z južnjaškim priimkom se je tako zaljubil v naš Kras in njegovo prazgodovino, da o njem lahko predava domačinom. Idilično, kajne?

Namen tega mojega pisma je skaziti to idilo. Kako? Tako, da storim, česar nič hudega sluteči Primorski dnevnik ni znal storiti: Predstaviti avtorja kot znanstvenika in človeka. Res, kdo je ta gospod Cannarella?

Po njih sadovih jih boste spoznali. Ta gospod je napisal knjigo »I millenni di Trieste« (Tisočletja Trsta), iz katere tržaški Slovenci izvemo, da ne eksistiramo: v njej nas omenja natanko polkrat. Zadevno mesto se nanaša na 15. stoletje (ne prezgodaj ne prepozno!) in se glasi: »Iz kronik izvemo, da so živinorejci iz Bazovice in Trebč zaupali svoje črede Slovincem-Hrvatom, oziroma »mandrjerjem« (stran 118). Povsod drugje, to pomeni malokje, nas blagovoli označiti za »Slovane« — najbrž je to znanstveno preciznejše — pa še takrat se ustraši, da je šel predaleč, zato koj popravi: »... ljudje, ki niso Tržščani, n.p.r. Slovani, Nemci ali južnjaki...« (stran 194).

Nič manj znanstven ni mož v toponomastiki: »... znamke s poštnimi žigi dokazujejo, da je imela tudi pod Avstrijo, torej pred 1918, večina tržaško-okoliških, istrskih in delno dalmatinskih in otoških krajev italijansko ime.« (stran 156). Nabresina je pri Carducciju najbrž tiskovna napaka in fašizem se ni spozabil nad besedo, glasom in črko, poleg vsega drugega.

Fašizem. Kdo drug na njegovem mestu bi o fašizmu vsaj nekoliko zamomljal, naš znanstvenik pa zna tudi molčati: fašistični pojav je resda nekoliko iz mode, a kaj, ko je bil tako koristen pri poslanstvu poitalijančevanja Trsta in okolice (»To je bila naloga, ki jim (Tržščanom) jo je zaupala zgodovina: ostati Italijani skozi vsa dogajanja in stoletja, na tem skrajnem vzhodnem delu polotoka, in prisiliti prišlece, da se naučijo istega jezika.« (stran 191). Zato najbolje o fašizmu ne črhni besede, kot da bi bil Trstu prizanesel.

Samodopadljivo mu je poitalijančevanje isto- vetno s širjenjem kulture: »... kot svetilnik, ki oddaja svetlobo, seva (Trst) italijansko kulturo, tako da lahko danes shajate do Ljubljane z italijanščino, ker boste naleteli na mnoge Slo- vane, ki jo govorijo.« (stran 196).

Sprenehanje, tabuji, predsodki, zamolčeva- nje, potvarjanje, laži.

Difficile est saturam non scribere, o njenem smislu pa ni, da bi si človek delal iluzije. Kdor v matični Sloveniji misli kot jaz, ta pač ne potrebuje mojih argumentov. Komur pomeni Trst samo velikansko skladišče kavbojk, alj misli čisto drugače od mene, še prerad shaja brez njih. Trpka beseda pa mi kljub vsemu sili na jezik: pogostiti svojega lastnega zanikovalca, po- gostiti ga bolj kot rodnega brata, takega gosto- ljubljaja je zmožen edinole slovenski Beduin.

S spoštovanjem

Karel Bajc

—o—

V Podčetrtku v Sloveniji so odkrili v župnjijski cerkvi sv. Lovrenca izredno lepe baročne freske. Na njih so našli letnico 1712. Restavri- ra jih mariborska slikarka restavratorka Avgu- sta Dolašek.

Septembra bo delegacija deželnega sveta Furlanije-Julijske krajine obiskala Slovenijo

V bližnji prihodnosti bo delegacija de- želnega sveta pod vodstvom predsednika Pittonija uradno obiskala SR Slovenijo, ka- mor jo je povabil predsednik parlamenta SRS Marijan Brecelj. Obisk predstavnikov sveta bo tako sledil tistemu, ki ga je decem- bra lani opravila delegacija deželnega od- bora.

Ob koncu takratnih razgovorov z raz- nimi političnimi in gospodarskimi predstavi- niki SR Slovenije je bilo objavljeno skup- no poročilo, ki je med drugim poudarjalo prepričanje, da je sklenitev osimskih sporaz- umov postavila temelje za hitro in učin- kovito rešitev skupnih problemov v okviru vedno širše in obsežne politike prijateljske- ga sodelovanja. Med preučevanjem položaja italijanske manjšine v Sloveniji in slo- venske narodnostne skupnosti v Italiji so ugotovili, da postajata obe manjšini vedno bolj aktivni in važni socialni komponenti in obenem bistveno prispevata k utrjevanju sodelovanja na mejnem področju. Delegaci- ji sta v zvezi s tem sporazumno poudarili, da obstoj in svobodno razvijanje obeh manj-

šin v okviru državne in ustavne ureditve predstavlja pomembno obogatitev socialne- ga in kulturnega življenja ter faktor oboje- stranskega spoznavanja sosednih narodov, kar pomeni utrjevanje medsebojnega razu- mevanja in plodnega sodelovanja. Tisti del osimskih sporazumov, ki zadeva narodnost- ne manjšine, sta obe delegaciji razumeli kot važno spodbudo in obveznost za kon- kretno uresničevanje globalne zaščite manj- šin in obrambo njenih narodnostnih začil- nosti ter obenem tudi jamstvo za enak so- cialni razvoj v skupnosti, v katerih živita. Ob isti priložnosti sta delegaciji tudi ugo- tovali, da obstajajo številni skupni interesi med obmejnim področjem za razširitev sodelovanja med SR Slovenijo in Furlanijo- Julijsko krajino. Na te perspektive je opo- zoril tudi predsednik SR Slovenije Brecelj v pismu, ki ga je poslal predsedniku de- želnega sveta Pittoniju in v katerem je po- vabil deželno delegacijo na obisk v Slove- nijo. Pismo je predsedniku osebno izročil jugoslovanski generalni konzul v Trstu I- van Renko.

Kaj pričakujemo od nove vlade

(Nadaljevanje s 1. strani)

ozemlja), ki so jo predvidevale norme nek- danjega posebnega statuta. Na ta način je zagotovljeno, da bo ravnanje s pripadniki obeh etničnih skupin na področju, kjer se je izvajal nekdanji posebni statut, tudi v prihodnje ustrezalo ravni, ki so jo predvi- devale zaščitne norme razveljavljenega sta- tuta.

Iz zgornjih izvajanj bivšega zunanjega ministra Rumorja nedvoumno izhaja, da za italijansko vlado zaščita, ki jo predvide- vajo osimski sporazumi, velja le za sloven- sko manjšino v bivši coni A, oziroma za ita- lijansko manjšino v bivši coni B. Kaj pa Slovenci v goriški in videmski pokrajini, o- ziroma Italijani na Reki in na področju Istre, ki ni pripadalo nekdanji coni B?

Očitno je, da gre pri takem stališču za nadaljevanje grobe diskriminacije na račun

naših rojakov na Goriškem in v videmski pokrajini, čeprav smo mislili da se bo z novi mi mednarodnimi sporazumi ta krivica od- pravila in da bo italijanska vlada določila enako ravnanje za vso našo narodnostno skupnost, ne glede na kraj, v katerem pre- biva.

Kot smo že omenili, smo danes dobese- dno navedli del izvajanj prejšnje Morove vlade. Od sedanje Andreotijeve vlade pa Slovenci upravičeno pričakujemo, da zgor- nje stališče korenito spremeni in ga uskla- di z duhom in črko preambule. Pričakuje- mo tudi, da bodo med razpravo o zakon- skem osnutku o ratifikaciji vsaj nekateri poslanci in senatorji iz naše dežele poskr- beli, da se takšno krivično tolmačenje osim- skih pogodb prepreči in da se hkrati dolo- či v samem zakonskem osnutku natančnej- ša zaščita vseh Slovencev v Italiji.

PROSTOR MLADIH

Manija samomorov med mladino na avstralskem otoku

Pred avstralsko obalo v bližini mesta Adelaide leži otok Kangaroo, ki je po svojih naravnih lepotah pravi zemeljski paradiž, zato ga turisti radi obiskujejo. Toda za tam- kajšnjo mladino mora biti pravi pekel dol- gočasa, ker se je pojavila kar manija sa- momorov med mladimi. Glede na 35.000 prebivalcev je število samomorov med mla- dimi na otoku neverjetno visoko. Ubijajo se z nesmiselnim dirkanjem z motorji po ozkih cestah, z obešanjem in s takoimenova- no rusko ruleto. Župan je izjavil, da se bo obrnil na psihiatrične bolnišnice v Av-

straliji, da bi raziskale to samomorilno ma- nijo med mladimi, a nekateri menijo, da je temu krivo predvsem dolgočasje. Razen sijajnih priložnosti za kopanje in ribolov nimajo mladi ljudje nobene druge prilož- nosti, da bi si preganjali dolgčas, in morda tudi nobenega življenjskega ideala. Na oto- ku ni niti kina. Tako občutijo življenje kot nesmiselno breme in ječo, iz katere skušajo ulti s samomorom.

Pomanjkanje idealov in prave zaintere- siranosti na dogajanju in življenju je ver- jetno krivo samomorov mladih

Iz Nabrežine:

Okrogla miza o »Zaščiti slovenske kulture in samostojnem šolskem okraju«

Prejšnjo soboto je bila v Nabrežini okrogla miza o problemih slovenske kulture in samostojnem šolskem okraju. Debata, katero je organizirala krajevna sekcija PSI ob priliki praznika »Avanti«, so se udeležili Spadaro in Spetič za KPI. Terčon in Breclj za SSK, Della Loggia za PRI, Palumbo za ACLI, predsedoval pa je Pečenko (PSI).

Ker je bila tema razprave zelo široka, je Pečenko že uvodoma omejil debato le na šolske okraje. Po daljši in izčrpnosti osvetlitvi tega za Slovence tako važnega problema, je predstavnik PSI postavil vrsto vprašanj in sicer: Je samostojni šolski okraj koristen in mogoč? Če je odgovor pritrdilen, ali naj se odločimo za enega (deželnega) ali dva (pokrajinska) okraja? Kaj smo doslej naredili za rešitev tega problema in kaj lahko še naredimo?

Vprašanja so bila zelo zanimiva, saj bi z odgovori prišla na dan stališča posameznih strank, zlasti tistih vsedravnih, ki se potegujejo za slovenske glasove. Prvi je odgovoril prof. Spadaro, ki je v imenu PCI poudaril važnost samoupravljanja slovenskih šol in s tem v zvezi potrebo po samostojnih slovenskih šolskih okrajih, ki pa naj bodo prvi korak do splošne zakonske zaščite slovenske manjšine. Sledil je pozdrav predstavnika ACLI-ja, ki je poudaril važnost tega problema za Slovence, istočasno pa je obžaloval, da sam ni dovolj podkovan o tem vprašanju, da bi se lahko udeležil diskusije. Della Loggia je v imenu PRI sicer izjavil, da morajo o tem vprašanju odločati Slovenci sami, njegovo mnenje pa je, da bi bili koristni mešani šolski okraji, ker bi tako prišlo do obojestranske kulturne obogatitve, avtonomija pa se itak že izvaja v okviru šolskih svetov. Nato je Terčon v imenu Slovenske skupnosti spomnil, da je bila prav njegova stranka prva, ki je zavzela jasno stališče o potrebi samostojnih

slovenskih šolskih okrajev, kar je prišlo do izraza predvsem s stališči vseh slovenskih kulturnih, prosvetnih ter ostalih organizacij. Temu stališču se je kmalu pridružila PSI in v zadnjem trenutku, pred glasovanjem v raznih izvoljenih telesih, še PCI. Slovenska skupnost, je dejal Terčon, zahteva od italijanskega parlamenta in zlasti od strank, ki zbirajo slovenske glasove, da se spremeni šolski zakon, ki ne predvideva avtonomnega deželnega slovenskega okraja, ki bi zajemal vse ozemlje, na katerem živijo Slovenci. Zaenkrat pa lahko zahtevamo le pokrajinske slovenske šolske okraje, ti pa naj bodo trije (Trst, Gorica in Videm) in ne le

dva, saj bi se morale že v bližnji bodočnosti ustanoviti slovenske šole tudi v videmski pokrajini.

Končno je prof. Pečenko povzel izvajanja posameznih govornikov in zaključil zanimivo razpravo, še preden je lahko prišlo do prave diskusije.

Po našem mnenju je bil za tako zanimivo temo izbran nesrečen datum (14. avgusta!), neprimeren prostor (ljudska veselica) ter čas (slaba ura). Predstavniki posameznih strank so le nakazali svoja stališča, iz katerih je prišla jasno do izraza potreba po samostojnem upravljanju Slovencev na vseh področjih in zlasti na šolskem. Predstavnik SSK je opozoril, da se njegova stranka zavzema za tako samostojnost tudi na političnem področju, saj je to znak največje demokracije. Še enkrat je bila poudarjena zahteva po globalnem zaščitnem zakonu, ki naj dokončno uredi vse še neresene probleme naše skupnosti. nk

Presenečenje v Cerovljah in Vižovljah

Prebivalce Cerovelj, Vižovelj in Mavhinj je pred dnevi neprijetno iznenadila vest, da je skupina vaščanov iz Cerovelj in Vižovelj prejela od tržaškega sodnika Brencija sodno obvestilo, iz katerega izhaja, da je proti njim v teku sodna preiskava zaradi dogodka, ki se je pripetil 4. februarja letos v neposredni bližini železniške postaje v Vižovljah. Ta dan je namreč uprava državnih železnic sklenila odpraviti tamkajšnji železniški prehod, s čimer je bila dejansko zaprta za promet cesta iz Sesljana v Vižovlje, Cerovlje in Mavhinje. Ta prehod pa je nujen za prebivalstvo omenjenih vasi, kajti podvoz na drugi cesti iz Sesljana v Mavhinje je odločno prenizek in ozek, da bi skozenj mogli voziti tovornjaki in tudi večji vozovi.

Prebivalci prizadetih vasi so se zato čutili hudo prikrajšane in so uprizorili manifestacijo pred železniškim preходом ter odločno zahtevali, naj uprava državnih železnic odpre zapornice in s tem omogoči redni promet po cesti. Vaščani nimajo se-

veda ničesar proti odpravi zapornic in železniškemu prehodu, a menijo, da bi morali prej zgraditi nadvoz in potrebne cestne priključke, kot je bilo sicer že v programu. Skupina 11 ljudi je torej prejela sodna obvestila, češ da se morajo zagovarjati, ker so za dve uri prekinili železniški promet na progi Trst - Benetke. Ni pa znano, na osnovi katerega zakona je uprava državnih železnic kratkoma zaprla važno cesto v devinsko-nabrežinski občini. Na županstvu so nato dosegli sporazum, po katerem je prehod odprt trikrat dnevno do izgradnje nadvoza.

Svetovalska skupina Slovenske skupnosti v nabrežinskem občinskem svetu je v zvezi z najnovejšim razvojem dogodkov naslovila na župana Škerka pismo vprašanje. Skupina hoče vedeti, kaj je uprava naredila, da zaščiti interese prebivalstva, ki jih je samovoljno zaprtje železniškega prehoda resno ogrozilo, in kakšne ukrepe namerava sprejeti, če državne železnice ne bodo dogradile nadvoza do konca prihodnjega meseca, kot so se s pogodbo z občino obvezale.

—o—

OBVESTILO

Pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo obvešča vse trtoorejce — pridelovalce vina in trgovce, da so dolžni prijaviti vino, ki ga držijo v zalogi dne 1. avgusta vsakega leta.

Prijava je treba oddati, kot običajno, pri pristojni občinski upravi v roku in ne preko 6. septembra. Obrazci, na katerih je treba napisati prijavo, so že na razpolago pri pristojnih občinah. Ob tej priložnosti se daje tudi na znanje, da ne bo dovoljen za oddajo prijave nikakršen podaljšek roka.

Kdor prijave ne bo izvršil, v smislu člena 83. O.P.R. številka 162 iz leta 1975, kaznovan z globo od stotisoč do enega milijona lir ter z objavo obsodbe v dveh dnevnikih. Torej se priporoča oddati prijavo v času med 1. in 6. septembrom letos.

—o—

Izšla je nova številka revije »Zaliv«. Med drugim prinaša prispevke Borisa Pahorja, Alojza Rebula, Vinka Ošlaka, Milana Lipovca in drugih avtorjev. Dobi se v Tržaški knjigarni.

Krajevne uprave na Tržaškem

V torek, 31. avgusta, se bo po obdobju velikošmarenških počitnic sestal deželni svet. Datum je določil predsednik Pittoni na seji načelnikov svetovalskih skupin, ki je bila v torek, 25. t.m. Na dnevnem redu so odgovori na vprašanja svetovalcev in poročila odbornikov o položaju na potresnem področju. Gre za izredno stanje po hudi tragediji, zato bo po vsej verjetnosti razprava zelo ostra. Bliža se zima, gradnja montažnih hiš je šele na začetku, pri popravilu hiš so naleteli tudi na objektivne težave zaradi pomanjkanja delovne sile in tehnikov. Deželni svet bi moral tudi v najkrajšem času odobriti zakon na razvoj knjižnic, muzejev in varstvo naravnega in umetniškega bogastva Furlanije - Julijske krajine, ki bo moral upoštevati tudi potrebe slovenskih ustanov, kulturne spomenike ter etnografske značilnosti slovenske narodne skupnosti v deželi.

Položaj v tržaškem občinskem svetu in

na pokrajini je tik pred obnovitvijo delovanja po poletnih počitnicah še vedno nejasen in negotov. Obe upravi vodita manjšinska enobarvna demokršćanska odbora, ki slonita na programskih dogovorih s strankami ustavnega loka z izjemo Slovenske skupnosti. Sklepi so bili odobreni doslej s pristankom nekaterih strank in z vzdržanjem komunistov in socialistov. Liberalci so medtem odklonili podporo zaradi diskriminacije v okviru posvetovanj med strankami ustavnega loka. Krivijo KD in KPI, da skušata prevladati. Po drugi strani zahtevata KPI in PSI vzpostavitev pravih političnih zavezništov, ki naj bi odpravila dosedanja programska soočenja. V zvezi s temi vprašanji je tudi kriza v okviru pokrajinskega tajništva. Pokrajinsko vodstvo krščanske demokracije bo razpravljalo prihodni teden o trdem orehu nadaljevanja dialoga med strankami ustavnega loka na sporedu v drugi polovici septembra.

Novice

Konferenca neuvršenih v Colombu se je končala z zaostritvijo odnosov med razvitim in »tretjim« svetom in s pozivom za trgovsko zaporo (embargo) proti Franciji in Izraelu. Proti Franciji zato, ker prodaja orožje Južni Afriki. Do embarga najbrž ne bo prišlo, toda zaostritev odnosov z Zahodnim svetom je zaskrbljiva, ker lahko pripelje nekoč do tega, da bo lok počil.

V Peruju so odkrili razvaline zadnje inkovske prestolnice, ki se je imenovala Vilcamba. Mesto leži severozahodno od Cuzca in je merilo več kot 12 kvadratnih kilometrov površine. Še zdaj je opaziti ceste in trge. V španske roke je padlo l. 1539.

GOJITI VZAJEMNOST Z MALIMI NARODI

Pred dnevi je gostoval v Mariboru komornj orkester Letonske državne filharmonije in napravil odličen vtis, le da je bil deležen, po poročilu v dnevnikih, bolj slabega obiska s strani kulturno precej apatičnega in nerazgibanega provincialnega občinstva v štajerskem glavnem mestu. To je obžalovati, kajti Slovenci bi moralj dati posebno važnost na gojenje kulturnih, pa tudi vsakršnih drugih stikov z malimi evropskimi narodi, posebno tudi z baltskimi, kot so Letonci, ki so nam v marsikaterem pogledu zelo blizu. Škoda je, da se tako malo Slovencev zanima za jezike in kulturo baltskih narodov. Njihovih literatur takorekoč sploh ne poznamo. Zdaj je prišlo vsaj do vzpostavitve slikov in izmenjav na glasbenem področju in resnično škoda je, da kulturno topa javnost pomena te pobude ne zna ceniti.

—o—

Prejeli smo

SPOROČILO JAVNOSTI

Kot kmetovalci, včlanjeni v Zvezo neposrednih obdelovalcev v Trstu (Coldiretti), smo pred štirimi leti prevzeli v njej razne funkcije in to potem, ko je prišlo v zvezi do določenih sprememb. Žal pa se naša pričakovanja, da bi zveza dobila čisto drugačno lice v skladu z zagotovili, ki so nam bila pred tem dana, niso uresničila. Posebno je ostalo nerešeno vprašanje direktorja zveze. To se je občutilo tako v notranjem kot tudi in posebno še v zunanem poslovanju organizacije, kjer nismo kmetovalci, ki smo prevzeli v njej nekatere vodilne funkcije, nikoli mogli resnično samostojno delovati in se tako odločneje in aktivneje zavzemati za reševanje problemov tržaških kmetovalcev. Globoko razočarani nad stanjem v zvezi smo proti koncu lanskega leta naslovili na državno in deželno vodstvo zveze zahtevo, da se organizaciji na Tržaškem prizna popolna avtonomija in pravica do samostojnega imenovanja direktorja. Ker niso naše zahteve rodile nobenega pozitivnega rezultata, smo sklenili, da odstopimo od svojih funkcij.

Radovič Mirko - predsednik
Milič Josip
Milič Karlo
Regent Ivan
Zahar Mario
Žigon Miroslav
Lupinc Alojz
Križmančič Vincenc

Zima bo žalostno sliko še poslabšala

Pred kratkim smo obiskali nekatere kraje v Furlaniji in Beneški Sloveniji, prizadete od potresa, da bi spoznali, kakšno je trenutno stanje po dobrih treh mesecih od usodnih majskih dni. Podrobneje nas je zanimal Humin, zlasti njegovo zgodovinsko središče, ki je v majskem potresu utrpelo hude poškodbe, vendar ne take, da bi ne moglo več dobiti svoje nekdanje podobe. Umetnostno in arhitektonsko pomembne stavbe so za silo zaščitili pred nadaljnjim propadanjem, iz mestne stolnice so pobrali dragocene premične predmete, vse skupaj pa čaka na obnovo, do katere, vsaj tako kaže, ne bo prišlo tako kmalu. Z mestnih ulic so počistili ruševine, tako da je po njih mogoč kolikor toliko normalen promet, na robu mesta pa je nastalo naselje šotorov, ki so bili postavljeni takoj po potresu. Zima se nezadržno bliža in v Furlaniji se je začelo dogajati tisto, česar so se domačini najbolj bali, postavljati so namreč začeli barake, ki bodo verjetno kar za daljši čas nudili zavetje prebivalcem. Življenje gre pač dalje svojo pot in v eni od pločevinastih barak zraven naselja šotorov smo opazili, da je v njej začela delovati gostilna, pa tudi v samem mestnem središču je v bližini stolnice odprta gostilna v novejši stavbi, ki je potres ni huje prizadel. Pojavila

se je tudi prodajalna spominčkov. V bližini mestne hiše prodajajo dve bogato ilustrirani dokumentarni publikaciji, ki v besedi in sliki prikazujeta stanje v Furlaniji po potresu, zlasti škodo na kulturni dediščini.

Podobno sliko kot Humin kažejo tudi vasi in mesteca v njegovi okolici. Resnično žalosten je pogled na vitke furlanske zvonike, ki jim v mnogih krajih manjkajo značilne koničaste kape, številni gradovi, ki so tako karakteristično kronali položne furlanske griče, pa so porušeni oziroma težko poškodovani. Večjih obnovitvenih gradbenih posegov je videti še malo, opaziti pa je, da so se zlasti tisti posamezniki, ki jim potres ni tako močno poškodoval hiš, že začeli s popravili. O kakšnih novogradnjah pa sploh še ni govora. Nas je vodila pot navzgor po Terski dolini, kjer je cesta vsa poškodovana od težkih skal, ki so padale nanjo med potresom. Položaj v vasi Brdo se od maja sem ni spremenil mnogo na bolje, šotorom v spodnjem koncu vasi so se pridružile posamezne pločevinaste barake, v bližini tega zasilnega naselja pa so zgradili večjo površino, kamor bodo očitno postavili barake. Iz te vasi se dobro vidi tudi Podbrdo na desnem bregu Tera, ki je skoraj uničeno. Od daleč je videti, da stoji pokonci le še nekaj hiš. Te dni so položaj v Beneški Sloveniji in Furlaniji na lastne oči spoznali tudi številni izseljenci iz zahodnoevropskih držav, ki so za velikošmarske praznike prihiteli domov na obisk.

Ob potovanju po Beneški Sloveniji se človeku venomer ponavlja vprašanje, ali bodo ti ljudje, ki so že v preteklosti pretrpeli mnogo hudega, od narodnega zatiranja pa do izseljevanja v tujino, po letošnji majski katastrofi še vztrajali v teh krajih. Stanje se pokaže res kot brezupno, če pomislimo, v kakšnih bivaličih bodo morali preživeti dolge dolge mrzle zimske mesece. Prebivalcem teh krajev je potrebna čimprejšnja učinkovita pomoč, ki naj ne bi zaobjela samo popravila poškodovanih oziroma gradnjo novih hiš, ampak bi morala tem ljudem zagotoviti tudi kruh doma, saj se v nasprotnem primeru utegne zgoditi, da bomo Slovenci prav kmalu izgubili še en del svojega narodnega telesa, ki sta ga že dosedanje raznarodovanje in izseljevanje močno prizadeli.

Kratke z Goriškega

Na Palkišču so v nedeljo, 22. t.m., slovesno obhajali praznik Marije Kraljice, ki ji je posvečena začasna kapela v stavbi osnovne šole. Pri slovesnem bogoslužju, ki ga je vodil župnik v Jamljah Bernard Špacapan, je pel cerkveni zbor iz Mirna, govoril pa je misijonar Vinko Klančar z Mirenskega Gradu. Domačini si želijo, da bi v prihodnjih letih že imeli to slavje v novi cerkvi, ki je načrtovana v tem kraju.

Dež, ki je v zadnjem mesecu padal na Goriškem, je sicer nekoliko pokvaril velikošmarske počitnice, zelo pa je koristil kmetijstvu, zlasti koruzi, ki si je precej opomogla od dolgotrajne suše. Obeta se tudi dobra letina grozdja, zlasti še, če bo vreme še nadalje lepo in sončno, saj je velika količina padavin že pričela škoditi grozdnim jagodam, ki so začele pokati in gniti.

Župnijski vestnik »Ukve«

Župnija v Ukvah je začela izdajati svoj »župnijski vestnik Ukve«. Vestnik je trojezičen, prinaša namreč članke v slovenščini, v italijanščini in nemščini, vendar pa je v zadnji številki v nemščini le en članek. Vestnik ne vsebuje samo člankov, ki se tičejo verskega življenja, ampak prinaša predvsem take prispevke, ki obravnavajo razne plati življenja v fari: zgodovino Ukev oziroma Kanalske doline (Bogo Grafenauer), gostovanje nabrežinskih pevcev ob zaključku tečaja slovenščine, o prebivavstvu Ukev, o gasilskem društvu, o slovenščini v cerkvah, o jehovcih itd. Važen je tudi tekst dokumenta, ki so ga podpisali slovenski duhovniki videmske škofije in 25 furlanskih duhovnikov društva »Glesie Furlane« o pomenu in pravici slovenskega jezika v cerkvah. Hkrati pa prina-

ša vestnik važno in pogumno izjavo oziroma okrožnico sedanjega videmskega nadškofa Alfreda Battistija, ki je javno in uradno priznanje slovenščine v cerkvah Slovenske Benečije in spodbuda tudi furlanskim duhovnikom, ki delujejo ali bi bilj poslani na delovanje v Slovensko Benečijo, da spoštujejo slovenski jezik in se ga nauče. Ta okrožnica je v čast videmski nadškofiji in vsej današnji Cerkvi ter je brez dvoma globoko odjeknila v javnosti.

—o—

Na nedavnih poletnih kuturnih prireditvah v Ronkah so sodelovale tudi tri kulturne skupine iz Slovenije: moški pevski zbor iz Mirna, Goriški simfonični orkester in Goriški oktet iz Šempetra pri Gorici.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Stoletnica rojstva pesnika Theodorja Däublerja

Pred sto leti, 17. avgusta 1976, se je v Trstu rodil pisatelj, pesnik in esejist Theodor Däubler. Danes bi pričakovali, da je pisal v italijanščini ali pa slovenščini. Vendar je bil ustvarjalec v nemškem jeziku, saj je znano, da so se v nekdanjem avstroogorskem Trstu na zanimiv in napet način križali in srečavali trije pomembni kulturni krogi: slovenski, italijanski in nemški.

Däubler je bil nestalen in nemiren duh. Potepuška žilica ga je vodila po cestah Nemčije, Avstrije, Italije, Francije in Grčije prav daleč na Vzhod. Pozneje je Däubler živel in ustvarjal v Berlinu. Še danes nas nagovore njegove melanholične in resnobne pesmi. Preseneti nas njihov ekspresionistični izrazni način. Pesnik jih je znal na svojevrsten način preliti v pojoče verze in jih pretkati z močnimi, živimi pesniškimi podobami. Pri tem se je večkrat naslonil na izročilo romantičnega pesništva in na slovitega francoskega modernista Rimbauda. Theodor Däubler je znal pesmi prepojit z uspelo senzibilno atmosfero, polno svojevrstnih in izraznih barv in prelivajočih se melodij. Vedno znova se sredi njegove poezije in proze srečamo z mistično fantastiko in s temnimi vizijami.

Posebno znano in nekoč slovito je bilo Däublerjevo delo *Polarni sij*, ki je izšlo prvič leta

1910 v treh zvezkih. Leta 1921 je izšla že druga izdaja tega Däublerjevega nadvse obširnega epa v verzih. Med Däublerjevimi pesniškimi zbirkami moramo predvsem omeniti »Hesperide, čuvarice zlatih jabolk« iz leta 1915, »Otrok zvezd« iz leta 1916 in težko umljivo, simbolistično zbirko »Pöan in ditiramb« iz leta 1924. Vedno znova je Däubler pisal in objavljati tudi prozo. Značilni so njegovi avtobiografski fragmenti »Nočemo se ustaviti«, ki povedo veliko značilnega o Däublerjevi močno filozofsko usmerjeni melanholično - meditativni naravi, ki pa ji ni bilo tuje nestanovitno potepuštvo in oster odmik od civilizacijske tehnike in industrijskega naprežanja. V tem smislu je bil Däubler predhodnik sodobnih jeznih mladeničev, beatništva

in tudi tistega literarnega načina, ki je prvič zaživel pod peresom Hermanna Hesseja v njegovem romanu »Stepski volk«.

Znana so še druga Däublerjeva pripovedna dela, kot na primer »S srebrnim srpom«, »Sveta gora Athos«, »Sparta«, »Ribji pohod«, romana »L'Africana« in »Boginja z baklo« in mnoga druga dela, v katerih se velikokrat prikaže Däublerjeva navezanost na klasično in sodobno Grčijo.

Däubler je bil tudi značilen esejist nove umetniške usmerjenosti, kar izpričujejo njegove esejistične zbirke »Novo stališče«, »V boju za moderno umetnost«, »Pesnitve in spisi« in drugo.

Z Däublerjevo umetnostjo in z Däublerjevim miselnim prepričanjem so se ukvarjali številni raziskovalci in esejisti. Pesnikova še kar religiozno podoživeta umetnost na meji med mitom in krščanstvom jih je znova in znova vznemirila. Danes, sto let po umetnikovem rojstvu, leta 1934 umrlemu Däublerju ne govore in ne pišejo več toliko. Kljub temu ni nikoli zdrknil v pozabo, temveč je še vedno kvaliteten člen v verigi novejšega pesništva v nemškem jeziku.

Lev Detela

Ljubezen vnukinj do dedka

Večkrat slišimo pritožbe, kako brezsrčna je mladina danes do starih ljudi. Najbrž pa ni nič bolj brezsrčna, kot je bila mladina v prejšnjih časih, če še ni veliko boljša. Rimski zgodovinar Prokopij pripoveduje, kako so imeli Heruli — nordijski narod, ki je živel onkraj srednje Donave — navado, da so spravili starega človeka, ki jim je začel postajati v nadlego, na visoko grmado, nato pa so poslali nanjo nekoga, ki ni spadal k družini, da ga je umoril z nožem, nakar so grmado zažgali. Potem so pobrali, kar je ostalo od ožganih kosti, in pokopali. Tudi Eskimi so imeli podobno navado. Starega človeka so pustili kje v snežni samoti, kjer so mu postavili zasilen šotor in položili vanj za nekaj dni hrane, nato pa so šli po svoji poti. Stari človek je moral tam umreti, od izčrpanosti, od mraza ali od volkov.

Danes kljub tolikemu pritoževanju ni treba nobenemu staremu človeku umreti od lakote ali od mraza. Lahko pa se zgodi, da trpi od občutka osamljenosti, čemur pa je morda tudi sam nekoliko kriv, če je egoist in nima čuta za druge ter ni ljubil svojega bližnjega in morda tudi ne svojih domačih. Vsekakor pa je najti tudi danes ganljive primere ljubezni med mladimi in starimi. Tak primer smo zasledili nedavno v slovenskem dnevniku »Delo« v Ljubljani. Objavljena je bila spominska osmrtnica,

kjer je pisalo v črno obrobljenem okviru: »Mimilo je deset let, odkar naju je zapustil najin dobri in skrbni dedek Martin Humšek, upokojen rudniški strojevodja. Hvala vsem, ki se ga še spominjate. Njegovi vnukinji z družinama.« Ta čudoviti primer hvaležne in tople ljubezni vnukinj do dedka se je dogodil v Trbovljah.

Za tiste primorske ljudi, ki morda ne poznajo besede dedek, naj povemo, da je to stari oče ali z italijanskobesedo, ki so jo prevzeli tudi mnogi naši Primorci, nono.

—o—

PISMO UREDNIŠTVU:

ŠE DRUGA PLAT ZVONA

V zadnji številki N.L. v rubriki o sodobnem kmetijstvu, je bilo govora o pokrajinskih razstavah. Da bo slika čim jasnejša, bi rad dodal sledeče:

Prejšnja pokrajinska uprava je sklenila organizirati vsako leto po raznih občinah svojo vinsko razstavo z namenom, da bi tržaško prebivalstvo čim bolj spoznalo naša pristna domača vina, da bi naši vinogradniki bolj sodelovali med seboj in, ne najzadnje, da bi laže oddali svoj pridelek.

Pristojnosti pokrajin na polju kmetijstva pa so zelo omejene: zato so morale biti razstave finansirane od že tako pičlih fondov za izredne posege. Ko je vse osebe pokrajine strokovno usposobljeno v drugih dejavnostih, se je bilo treba za organizacijo nasloniti na tuje moči v vsaki občini vsako leto posebej. Kljub vsemu temu so se razstave obnesle boljše, kakor je bilo pričakovati.

Kar se mene osebno tiče kot bivšega odbornika za finance in kmetijstvo na pokrajini, moram potrditi, da sem izpolnil vse naloge, za katere sem bil pristojen po zakonih, tudi glede kmetijstva: na žalost so le postranske važnosti. Odločanje v velikih vprašanjih, ki so piscu na srcu, so še vedno v pristojnosti države in sedaj tudi deželnih uprav.

Hvala za vsak dober nasvet; škoda, da je ta prišel šele po 5. razstavi, zame vsaj, prekasno.

Inž. Milan Sosič

Kulturne novice

V Celju je umrl dr. Radovan Brenčič, ki je bil od l. 1922 do druge svetovne vojne upravnik Narodnega gledališča v Mariboru, za katero si je pridobil velike zasluge. Bil je znan, zlasti v povojnem času, tudi kot avtor številnih prispevkov v raznih revijah za zgodovino slovenskega gledališča.

—o—

Z začetkom oktobra bo stopila v veljavo preureditev tržaške radijske postaje in tudi Radia Trst A. Po sedanjem načrtu bo spremenjen čas oddaj, tako da postaja v večernih urah, ko imajo po statističnih ugotovitvah vse radijske postaje v Italiji zaradi televizije zelo malo poslušavcev, ne bo več oddajala, pač pa bo izpolnjeno vse popoldne. Število ur slovenskih oddaj se ne bo zmanjšalo. Poročila bodo vsako uro.

PRAV SE JIM GODI

Angleški slikar Tom Keating je objavil v londonskem »Timesu« pismo uredništvu, v katerem je priznal, da je preplaval tržišče umetnin s svojimi imitacijami številnih slavnih slikarjev in grafikov. Keating trdi, da je delal to iz protesta proti početju trgovcev z umetninami, ki izkoriščajo umetnike, zive in mrtve. Med drugim je ponaredil risbe angleškega umetnika Samuela Palmerja iz preteklega stoletja. Te risbe so dosegle na angleškem tržišču zelo visoke cene. Neko Palmerjevo risbo, morda ponarejeno, so prodali pred tremi leti na dražbi v znani umetnostni trgovini Sotheby's za

15.000 funtov šterlingov, t.j. približno za 23 milijonov lir.

Strokovnjaki in trgovci z umetninami so prepričani, da visi v umetnostnih galerijah in v zasebnih zbirkah mnogo ponarejenih slik. Sicer pa se takim lovcom na stare slike godi čisto prav, če jih kdo potegne za nos. Tudi sami samo špekulirajo. Če bi jim šlo res za umetnost, bi bolj cenili dela današnjih, zlasti mladih in še malo znanih slikarjev. Kdor kupi slike od teh, je vsaj gotov, da so izvirne, razen tega je lahko prepričan, da bo njihova vrednost s časom narasla.

Sodobno kmetijstvo

Kako odpraviti posledice suše v živinoreji?

Suša, ki je več kot mesec dni pestila skoraj vso Evropo, je močno prizadela tudi naše kraje, posebno kraško območje. Najbolj je suša prizadela živinorejce, saj so ti po slabi prvi košnji (približno 30 odst. pod povprečjem) izgubili v celoti drugo košnjo. Krme bo letos torej malo. Tisti, ki bi jo hotel kupiti drugod, bo moral odšteti zanjo precej denarja. Preti resna nevarnost, da se zaradi pomanjkanja krme zniža stalež živine. Trenutno še ni tako hudo, ker se bodo prave težave šele začele. Ukreniti je treba zaradi tega vse potrebno, da se stalež živine ohrani in sicer tako, da deželne oblasti razdelijo močna krmila brezplačno ali po primerno znižani ceni in da rejci sami izkoristijo vse rezerve, da si pridobijo dovolj krme.

Pomoč dežele in krajevnih uprav

Deželna uprava naj nemudoma sprejme ukrepe, da se posledice suše za živinorejce

VAŽNA RAZSODBA KASACIJSKEGA SODIŠČA ZA KMETIJSKE ZADRUGE

Kasacijsko sodišče je pred kratkim obravnavalo vprašanje, kam prištevati kmetijske zadruge in konzorcije. Marsikatera druga, zlasti na sadjarskem in vinarskem področju, je imela težave tako glede zavarovanja proti nesrečam kot tudi glede poklicnih obolenj itd. (marsikatero so šteli k industriji). Razsodba namreč določa, da se delovanje kmetijskih zadrug in konzorcijev ne razlikuje od tistega ki ga je opravljal prej posamezni kmetovalec. Gre le za obseg delovanja, ki je pri zadrugah in konzorcijih naravno večji kot pri posameznem kmetovalcu. Delovanje kmetijskih zadrug in konzorcijev je torej v tesni zvezi s prvotnim delovanjem svojih članov.

DOBRA LETINA TERANA

Zarod na trtah terana je letos precej dober. Vse kaže, da bo letošnja letina dobro poplačala trud vinogradnikov. Pričakuje se od trideset do štirideset odstotkov večji pridelek kot lani. Ponekod na Krasu je sicer razsajala toča, a je šla mimo glavnih teranskih področij (Tomaj, Dutovlje, Komen onkraj meje, Repen, Salež, Samatorca to stran). Trte so na splošno zdrave in nepoškodovane. Če bo vreme v avgustu vlažno (doslej je bilo) in sušno v septembru in v začetku oktobra, ob trgatvi, potem lahko letos pričakujemo kakovostno in količinsko dobro letino terana.

omilijo. Kot najbolj učinkovito obliko deželne pomoči se je doslej izkazalo razdeljevanje močnih krmil po zelo znižani ceni. Tokrat naj bi deželna uprava ustrezno pospešila postopek in zagotovila do določenega roka razdeljevanje krmil. Za rejce je namreč važno tudi vedeti, kdaj smejo računati z deželno pomočjo. Deželne oblasti so si v prejšnjih letih nabrale dovolj izkušenj in bi torej ne smelo biti nemogoče napovedati tudi približni datum razdeljevanja močnih krmil. Glede morebitne pomoči v obliki kratkoročnih ugodnih posojil pa le to, da se jih rejci s kraškega področja ne poslužujejo vsi. Mnogo bolje bi bilo koncentrirati pomoč na en ukrep in sicer na razdeljevanje močnih krmil.

Poleg deželne uprave naj priskočijo rejcem na pomoč tudi pokrajinske uprave, ki s svoje strani lahko prispevajo določeno vsoto denarja za nakup močnih krmil. Potrebno pa je, da se pokrajinski svetovalci, ki jim je usoda rejcev pri srcu, primerno zavzamejo, najbolje bi sploh bilo, če bi slovenski predstavniki v pokrajinskih svetih (v tržaškem in goriškem) skupno nastopili oziroma da bi stranke, ki jih predstavljajo, predložile skupen predlog.

Tudi občinske uprave lahko marsikaj naredijo za omiljenje posledic suše v živinoreji in sicer tako, da v urah, ko rejci žene-

jo živino na pašo, okrepijo redarsko službo po cestah kraške planote. Tržaška občina, ki ima poljske čuvaje, naj bi te v tem razdobju prvenstveno namestili v kraških vaseh, kjer je dosti živine. Ne smemo namreč prezreti, da je paša eno izmed najbolj primer-nih sredstev, da se pusti krmo v seniku nedotaknjeno in da se jo tako prihrani za zimske mesece. Umestno pa bi bilo, da bi čim več rejcev gnalo svojo živino na pašo. Nabava električne ograje omogoča, da živino pustimo samo na paši. Deželna ali pokrajinske uprave bi lahko vsem rejcem, ki še nimajo električne ograje, priskočile na pomoč s prispevkom za nakup ograje.

Izkoristiti vse krmne rezerve s pašo in košnjo

Omenili smo že pašo, ki predstavlja tudi najboljšo izrabo travnatnega sveta nasploh, saj nudi živini visoko kakovostno, sočno, lahko prebavljivo krmo. Izkoristiti bi morali v sedanjem obdobju zlasti pašnike. Travnike pa bi morali v sedanjem, za rast trav ugodnem vremenu ustrezno pognojiti z dušičnimi gnojili. Na ta način bo trava hitro dosegla stopnjo rasti primerno za košnjo in sicer naj bi kosili pred cvetenjem glavnih trav. Upati je le, da bo ob košnji vreme ugodno, v drugi polovici septembra torej. September je navadno suh mesec. V primeru slabega vremena pa lahko pokošeno travo siliramo.

V tem obdobju je učinek dušika nekoliko manjši, treba je torej trositi nekoliko več dušika kot v spomladanskih mesecih. Na travnike potrosimo od 80 do 100 kg čistega dušika.

MKV

Dr. ENGELBERT BESEDNJAK IN »SOCIALNA MISEL«

(Odlomki za zgodovino krščansko-socialističnega gibanja na Slovenskem)

Leta 1922 so slovenski krščansko-socialistični intelektualci ustanovili »mesečnik za vse panoge socialnega in kulturnega življenja«, ki je prvo leto pod uredništvom Franceta Tersegla in dr. Andreja Gosarja izhajal v Ljubljani, leto pozneje pa hkrati v Ljubljani in Gorici, v uredništvu pa se je omenjenima urednikoma pridružil dr. Engelbert Besednjak. Izhodišča prve krščansko-socialistične revije na Slovenskem so bila zelo zanimiva — »velika socialna revolucija naše dobe ni končana,« so zapisali v uvodnem, programskem sestavku pripadniki kroga »Socialne misli«, »in naš svet čakajo še težke notranje borbe ter hudi socialni pretreslaji.« Tedanji slovenski krščansko-socialistični

intelektualci so bili globoko prepričani, da morajo »prekvasiti vse poedince in družbo«, v misli, »da mora vsak človek in vsaka družabna enota ali skupina ljudi v vsem svojem ravnanju in delovanju upoštevati tudi družabne koristi, jih čuvati ter jim služiti. Po njej se mora uravnavati vse naše kulturno, gospodarsko, stanovsko in politično življenje.«

V krogu sodelavcev »Socialne misli« najdemo ugledna imena: dr. Andrej Gosar, p. dr. Angelik Tominec, France Tersegla, Janko Kralj, dr. Ujčič, msgr. Valentin Podgorc, Franc Saleški Finžgar, dr. Anton Breclj, prof. Ivan Dolenc, Fran Erjavec, Viktor Koročec, Bogumil Šedivy, dr. Janko Brejc, H. Vodopivec, Ivanka Klemenčič, dr. I. Samsa, dr. Janko Golias, dr. Karel Ozvald, nadškof dr. A.B. Jeglič, dr. Fran Grivec, Mihael Moškerc, Franjo Šuklje, Aleš Ušeničnik, Ivan Gostinčar, Avgust Cvikelj, Lojze Ude, Ante Kordin, p. dr. Gvido Rant, Božo Vodusek, Dora Pegamova, Vilko Fajdiga, Aleš Stanovnik, Tomaž Furlan, Edvard Kocbek, Maks Miklavčič, Joško Pokorn (torej od Boža Voduseka naprej tedanja mlada slovenska intelektualna krščansko-socialistična generacija, ki se je zbirala okoli takimenovanega »križarskega mladinskega gibanja« in revij »Križ« od-nosno »Križ na gori«).

(Dalje)

Uspeh gorenjskega sejma v Kranju

Razstavljalci na XXVI. mednarodnem gorenjskem sejmu v Kranju, ki je bil odprt v petek, 6. avgusta in je trajal do 16. avgusta, so zadovoljni s poslovnim uspehom, ki so ga dosegli. Tudi uprava sejma je zadovoljna z obiskom. Med vsemi obiskovalci je bilo opaziti veliko avtomobilov z italijanskimi, avstrijskimi in nemškimi registracijami.

Tuji obiskovalci so se predvsem zani-

mali za oblačilne predmete, ki so jih tudi kupovali, in za stilno pohištvo. Tudi živilski izdelki so jih privlačevali. Jugoslovanski kupci pa so najbolj zainteresirani za pohištvo in razne gospodinjske stroje, določen del kupcev pa za kmetijsko mehanizacijo. Gorenjski sejem je že znan po tem, da je na njem razstavljenih veliko kmetijskih strojev, zlasti avstrijske in italijanske izdelave.

ŠAH

Kdor se je že pripravljaj, da našo šahovsko redakcijo obdolži doslednosti, češ vendar so nekaj začeli in končali »po vrsti, kot so hiše v Trsti«, bo razočaran. Od ortodoksne problema in njegove tematike, nas danes na vsem lepem žilica zavede k heterodoksnemu problemu, pa čeprav k njegovi najbolj nedolžni zvrsti, k avtomatu.

Kako človek reagira na heterodoksnost pri šahu, je v veliki meri odvisno od njegovega značaja, njegove odprtosti, nereakcionarnosti, naprednosti, vseh tistih lepih besedi, ki so skoraj redno razdvojene od ustreznih dejanj.

Za kaj pa sploh gre pri heterodoksnem problemu? Kaj je njegovo bistvo? Odstop od namena šahovske igre; zrahljanje (ali z učeno tujko relaksacija) katerega od njenih pravil; nadomestitev teh pravil z drugimi; nadomestitev figur z drugimi; dodatek novih figur; spremembe velikosti in oblike šahovnice; razni predpisi in pogoji, itd. Kot povsod, je vse lepo in prav, če je ohranjen čut za mero. Ta mora biti, saj če si vzamemo svoboščino in menjamo figure drugo za drugo, pravila drugo za drugo, šahovnico, itd., se kaj lahko zgodi, da pristane pri dami, goju ali čem podobnem. Ker pa nihče ne ve, do kam sega mera in odkod začne nezmernost, je vse odvisno, kot smo takoj poudarili, od poedinčevega značaja (seveda so tudi taki, ki se ob navadnem matu v dveh potezah namrdnejo kot ob posebno zoprni perverziji).

Avtomat smo rekli. Vsa pravila, vse figure, vsa geometrija je ista kot pri tradicionalnem šahu. Nobenih predpisov, nobenih pogojev, nič. Edino namen je, kot bi padel na glavo. Beli se ne trudi, da matira nasprotnika, ne: prisiliti ga hoče, da ga on (črni) matira. Ne prenaaglite se in ne recite, da je to neživiljenjsko! Vzemite primer, da igrate z drago osebo, ki ji je resnično dosti do tega, da Vas enkrat nabriše, a ki je, reva, negirana za šah. Poleg vsega je še zelo občutljiva: takoj bi opazila, če bi hote spregledali figuro. Kaj boste napravili? Če bo pozicija le zrela za to, boste tega svojega ljubljene nasprotnika enostavno s šahi ali čim podobnim prisilili, da Vas bo matiral. Medtem ko bo on skakal od zadovoljstva, boste Vi, sicer manj akrobatsko, a zato nič manj resnično, slavili zmago nad sebičnim in preziranjem vrednim jazom, ki Vas je dotlej z nagonom, ki peha volka nad jagnje in ujedo na mrhovino, gnal na nasprotnika, da ga premagate.

Ne spominjamo se avtorstva spodnjega problema, vemo le, da ga je sestavila trojka, kar je običajno poročstvo za dober izdelek (spomnimo se samo na rimski imperij in na njegove triumvirate!).

BELI: Kf8, Ta8, Tc6, Sa4, Sc5, La5, Lc4, a7

ČRNI: Kd8, Sc7

Avtomat v sedmih potezah (ali: Beli igra in prisili črnega, da ga matira v sedmih potezah).

Po:

1. Tf6 igra črni edino mogoče (njegov skakač je vezan): 1. .. Kc8.

Kaj sedaj? Skakača je treba ponovno zvezati, sicer s šahi zdivia. Torej:

2. Tac6, Kd8, 3. Lg8, Kc8, 4. Tf7 Kd8, 5. Ta6

»Zamorec je svoje delo opravil, zamorec lahko gre.«

5. .. Kc8, 6. Sb6+!!

Dekle z zaprtimi očmi

Napisal Pierre L'Ermite

Prevedel Lovro Sušnik

68

»Ne, draga Rozalina..., nič mu ne povem. Ampak sedaj vem, kar sem hotel vedeti, in ne morete si predstavljati, kako zelo me vse to veseli!... Imam vtis, da sem deležen te sreče, da je imam obe roki polni!... Vnaprej vidim dobre zadovoljne oči mojega vrlega Ludvika... Glejte, to ga bo hitreje pozdravilo kot vsa zdravila vseh zdravnikov...«

»A saj mu ne boste nič povedali...?«

»Brez dvoma!...«

»Obljubili ste...«

»Rozalina draga, obljubil sem vam! A že samo, ko naju bo oba videl, bodo sestrane oči Ludvika razumele! Ljubezen je svetloba!... Je sonce!... Sonce se ne da zapreti... Še med stisnjenimi prsti gredo žarki skozi...«

Rozalina je poslušala s pobešenimi očmi...

Večer je daljšal sence ostrih vrhov.

»Vrniva se!...« pravi duhovnik.

In tiho — veliko veselje je tudi nemo — sta se vrnila proti hotelu.

OSEMINTRIDESETO POGLAVJE

Gospod župnik je imel prav.

Sreča je žareča.

Vstopila je s svečenikom v ranjenčevo sobo. Ludvik je takoj opazil, da se je nekaj zgodilo.

Rozalina je hotela odit. Župnik jo je poklical nazaj:

»Pridite sem, Rozalina, in vsedite se poleg mene... Dajte..., pridite!«

Gospod župnik je bil že blizu postelje.

»Moj vrli Ludvik,« je nadaljeval, »rad bi, da bi prebili lahko... zelo lahko noč... In da bi se jutri zjutraj prebudili kot v sanjah..., a v sanjah, ki bi postale resničnost... Me dohajate?«

Ludvik Hughe je gledal vanj..., nato v Rozalino... Njegove oči so prehajale z enega na drugega..., ne da bi še razumele..., ne da bi upale razumeti...

»Česa bi Vam bilo treba...? Kakšno dobro novico naj vam naznanimo...? No, moj dragi Ludvik... moj dragi fant..., govorite!... Upajte!... Bog je tako dober!... In prepričan sem, da ste ga prosili...«

Ludvikove oči so še vedno begale sem in tja...

»Ne najdete ničesar?...«

»Si ne upam... Bilo bi pregrozno, če bi se varal!...«

Ludvik Hughe je postal strašno bled... V njegovem voščenem obrazu so ostale žive le še oči...

»No, si bom upal pa jaz!«

Duhovnik prime roko mladenke in jo položi v Ludvikovo:

»Poljubita se, otroka moja, draga moja otročička... Jaz vama dovoljujem v imenu mrtvih... in tudi v imenu živih!«

Skozi napol odprto okno se je zadrževal zadnji sončni žarek od tam gori iznad zadnjega vrha zadnjega ledenika, kakor da bi hotel videti še to, preden se vrne v nebo, da oznani to vsemu rodu.

Ludvik se v svoji zamaknjenosti ni več ganil.

Rozalina je čutila, da se ji oči polnijo s solzami.

»Ah, le pustite, naj tečejo!...« je vzkliknil duhovnik..., »to so solze olajšanja!«

Rozalina se je obrnila k onemu, ki je bil za Bogom glavni kovač njene sreče, a ki ji je bil tudi dal trdo navodilo v njeno preizkušnjo:

»Smem zdaj odpreti svoje oči?...«

»Ja, dragi otrok... Odprite jih!... Sedaj imajo pred seboj srečo...«

Tedaj je mladenka prekrizala roki na prsih, dvignila oči proti nevidni zarji in zašepetala kot v sanjah:

»In čutim, da me varuje vse preteklo trpljenje..., vsa bodoča ljubezen!...«

Mesec kasneje je bila v največji domačnosti v novi cerkvi sv. Frančiška Saleškega poroka Ludvika Hugha z Rozalino pl. Cressy.

(Dalje)

—o—

NAPETOST NA KOROŠKEM IN PROTESTI

(nadaljevanje s 1. strani)

jih Avstrijci najbrž ne berejo. Obotavljanje v Beogradu, da bi dali koroški zadevi mednarodni značaj, pa je tudi razumljivo, kajti Avstrija velja v svetu in pred OZN za demokratsko državo (generalni tajnik OZN je Avstrijec Waldheim) in je ni lahko obtožiti diktatorskih in avtoritarnih metod.

Najbolj logično bi seveda bilo, da bi tudi Jugoslavija v primeru, da bi ugotovila, da se Avstrija ne drži 7. člena državne pogodbe in da jo je torej prelomila, pogodbo odpovedala in se vrnila k stanju odnosov v razdobju pred pogodbo. Na razpologo pa ima seveda še druga sredstva. Vendar se ne sme izgubiti izpred oči, da je to, kako bo rešena zadeva na Koroškem, končno največ odvisno od slovenskega naroda samega, kot vedno v zgodovini.

—o—

Letošnji, 30. pordenonski velesjem se bo začel 3. septembra in bo odprt do 12. septembra. Prirejen bo na novem prostoru, ki meri 100.000 kv. metrov površine. Na velesjemu bodo razstavili predvsem predelovalne stroje in orodje, kmetijske stroje, opremo in stroje za amini-stracijo, stanovanjsko opremo, pohištvo in gospodinjske stroje. V zvezi z velesjem bo več prireditev in posvetovanj. Med drugim bodo razpravljali o možnih rešitvah za obnovo od potresa prizadetih področij v Furlaniji. Velesjem je zanimiv tudi za Avstrijo in Jugoslavijo, posebno za Slovenijo.

Pošastna je sila v tej potezi:

1. je šah, zato prisili k potezi črnega kralja in ne skakača;

2. vzame kralju polji c8 in d7, tako da bo naslednjo potezo ta prikovan;

3. zapre diagonalo lovca La5: naslednjo potezo bo črni skakač odvezan in bo lahko vlek;

4. zapre vrsto trnjavi Ta6, da ne bo ta več nadzorovala polja e6;

6. .. Kd8, 7. Se6+ Se6 mat (izsiljen).